

Emlékezés Krúdy Zsuzsára

Ki mint él, úgy ítél, szól a mondás. Én a temetéseken szerzett benyomásaim alapján azt vallom: kit hogyan temetnek, úgy élte életét. Ez a „bölcesség” a legutóbbi temetésen fogalmazódott meg bennem, amikor kedves barátnóm, *Krúdy Zsuzsa* hamvait szórták szét a rákoskeresztúri temető pázsitjára.

Hosszú, felhőtlen barátságunk alatt a rendkívül sokat olvasott, s igen művelt barátnómnek, nemcsak az életről és irodalomról, s ezen belül a társadalomról, és az egyes emberekről alkotott – számomra általában elfogadott – véleményét volt alkalmam megismerni. Férjéhez, *Rózsa György* újságíróhoz pedig gyerekkori ba-

rátság fűz. Feledhetetlenek a közös utazásaink, a vasárnapi, rendszeres ventéglői ebédek. Sokat köszönhetek Zsuzsika irodalmi ismereteinek, írásaim bírálatának és inspirációjának. Korunknál fogva „természetesen” a halál és, a temetések módja is beszélgetéseink témája volt. Ateista világnézetünk alapján, ebben a kérdésben, teljesen egyetértettünk.

A vízsugarak között gomolygó porfelhő láttán az volt a szokatlan, hogy ez így történt, a megbeszélésünk szerint, ahogyan ez elvárható volt. Eddig ugyanis azt tapasztaltam, hogy a hivatásos „ateisták”, akik költeményekben zengték forradalmiságukat, püspökökkel temették el magukat.

„Természetesen” tőlük, akik így rendezték saját temetésüket, a kormány és a pártok – korábban a pártcsirák – képviselői és a média vettek végső búcsút, nem firtatva, hogy „a megtért ateistához” nem püspökök, hanem rabbik tartoznának. Napjainkban pedig még életükben megtérnek, a hitükre találtak, és világnézetet változtatva folytatják áldásos tevékenységüket, hogy még életükben részesüljenek az istenek kegyeiben.

Krúdy Zsuzsától, aki amint élt, úgy is távozott az élők sorából, nem vett búcsút senki a kormány vagy a hivatalos irodalom képviselőjében. Pedig a dzsentrí író sarjának ez manapság kijárna. S olyan „ci-

men” is, hogy rendezte atyja, az ország, világ előtt elismert író hagyatékát, kiadatta ismert és kiadatlan műveit, feldolgozta levelezését, megírta emlékeit. Foglalkozása szerint is az irodalom szolgálatának szentelte életét.

Szeretném azt hinni, hogy a hivatalos képviselők és a megemlékezések hiánya valamilyen véletlenül múltott, és nem azon, hogy egész életében haladó eszmék és elvek szerint élt és így is halt meg: hüen önmagához. Abban viszont biztos volt, hogy emlékét őrizni fogjuk. Ezt szolgálja néhány sorom. Úgy vélem, ha minden elhunyt versenyzőtársamról, a fronton elesett katonatársamról megemlékeztem, hogyne emlékeznék meg régi, kedves, felejthetetlen barátnómról: Krúdy Zsuzsáról.

Surányi Endre